

POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Paweł Wojciechowski (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie ze skargi D. P.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. akt V KK 265/24
z udziałem Skarbu Państwa – Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 30 lipca 2025 r.

oddala skargę.

Grzegorz Pastuszko Krzysztof Wiak Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

D. P. (dalej: „skarżący”) zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki z 9 czerwca 2025 r. (data stempla pocztowego k. 6 akt I NSP 241/25) wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania kasacyjnego przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. V KK 265/24 oraz zasądzenie na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa kwoty 20 000 zł.

Skarżący wskazał, że postępowanie w sprawie zostało zainicjowane aktem oskarżenia skierowanym przez prokuraturę do Sądu Okręgowego w Gdańsku w dniu 25 listopada 2020 r. Skarżący był tymczasowo aresztowany w okresie od 11 lutego 2020 r. do października 2021 r. Wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku został

wydany 29 kwietnia 2022 r. W dniu 28 września 2022 r. obrońca od ww. orzeczenia złożył apelację. Postępowanie apelacyjne przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku trwało rok. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku został wydany 19 października 2023 r. Obrońca skazanego wyniósł kasację do Sądu Najwyższego 5 stycznia 2024 r. Prokurator odpowiedź na kasację wniósł 6 lutego 2024 r. 27 czerwca 2024 r. przesłano obrońcy zawiadomienie o składzie wyznaczonym do rozpoznania kasacji. 8 lipca 2024 r. obrońca złożył wniosek o przeprowadzenie badania spełnienia przez SSN wyznaczonego do rozpoznania kasacji wymogów niezawisłości i bezstronności wraz z wnioskiem o wyłączenie sędziego.

W ocenie skarżącego postępowanie kasacyjne jest przeprowadzone przewlekłe. Skarżący wskazał, że w niniejszej sprawie nie została rozpoznana kasacja, oraz nie rozpoznano wniosków o wyłączenie sędziego i o przeprowadzenie badania spełniania przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności.

W odpowiedzi Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlegała oddaleniu.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1725), dalej jako: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Judykatura Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 19 października 2017 r., III SPP 42/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18, z 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Ten utrwalony standard orzecniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle

szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki ETPC: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecnictwo, Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, nr 19249/02), a z udziałem Sądu Najwyższego – 6 lat (por. wyrok ETPC z dnia 9 stycznia 2007 r. w sprawie Gossa przeciwko Polsce, skarga nr 47986/99). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania przed Sądem Najwyższym nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

Z analizy akt wynika, że kasacja obrońcy skazanego wpłynęła do Sądu Najwyższego 13 czerwca 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego k. 1 akt V KK 265/24).

21 czerwca. 2024 r. Przewodniczący Wydziału nie stwierdził braków formalnych kasacji i zarządził przedłożyć akta sprawy do dalszych decyzji sędziemu, któremu sprawę przydzielono w podziale spraw, tj. SSN R. W.. Przewodniczący odnotował także wnioski o wstrzymanie wykonania orzeczenia (k. 33 V KK 265/24). 27 czerwca 2024 r. skierowane zostało do skarżącego oraz jego obrońcy pismo z informacją o składzie wyznaczonym do rozpoznania kasacji.

W związku ze zmianą miejsca osadzenia skarżącego pismo z informacją o składzie orzekającym zostało ponownie wysłane do skarżącego w dniu 10 lipca 2024 r. 8 lipca 2024 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego 11 lipca 2024 r.) obrońca skarżącego złożył wniosek o przeprowadzenie badania spełnienia przez sędziego referenta wymogów niezawisłości i bezstronności oraz wniosek o jego wyłączenie. 26 sierpnia 2024 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego 2 września 2024 r.) Sąd Okręgowy w Gdańsku zwrócił się z prośbą o wypożyczenie przesłanych do sprawy o sygn. V KK 265/24 akt tego sądu w związku z koniecznością orzeczenia w przedmiocie środka zapobiegawczego. Akta zostały wypożyczone z zastrzeżeniem ich zwrotu do dnia 23 września 2024 r. Zwrot akt nastąpił w dniu 18 września 2024 r. 21 listopada 2024 r. odbyło się posiedzenie w przedmiocie rozpoznania wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego kasacjami wyroku. 6 czerwca 2025 rozpoznano wniosek o wyłączenie SSN R.W. Sąd Najwyższy ww. wniosku nie uwzględnił.

Wobec podjęcia przez Sąd Najwyższy szeregu wyżej wskazanych czynności w sprawie, Sąd Najwyższy uznał, że nie doszło do naruszenia prawa skarżącego do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Wskazania wymaga, że nieznaczne wydłużenie postępowania kasacyjnego – jak słusznie zwrócił uwagę Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, było też spowodowane okolicznościami obiektywnymi związanymi z korzystaniem przez obrońcę skarżącego z przewidzianych prawem środków ochrony jego uprawnień procesowych, a więc koniecznością podjęcia stosownych czynności co do wniosku o wyłączenie sędziego referenta.

Sąd Najwyższy zauważa, że łączny czas postępowania w niniejszej sprawie tj. od wniesienia aktu oskarżenia do wpływu skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki do

Sądu Najwyższego wynosi ok. 4 lat i 6 miesięcy. Powyższy czas nie odbiega zatem od standardów wyznaczonych orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym w sprawie za sygn. V KK 265/25 nie wystąpiła przewlekłość postępowania.

W związku z powyższym, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Grzegorz Pastuszko Krzysztof Wiak Paweł Wojciechowski

[r.g.]